

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebc leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Departement van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2025

TOERISME

PUNTE: 200

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 25 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die instruksies aandagtig deur voordat jy die vrae beantwoord.

1. Hierdie vraestel bestaan uit VYF afdelings.
2. ALLE vrae in AFDELING A, B, C, D en E is VERPLIGTEND.
3. Begin ELKE VRAAG op 'n NUWE bladsy.
4. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
5. In VRAAG 3.1.1 en 3.1.2 rond jou antwoord tot TWEE desimale plekke af.
6. Toon ALLE berekeninge waar nodig.
7. Skryf netjies en leesbaar.
8. Die volgende tabel is 'n gids om jou te help om jou tyd volgens elke afdeling toe te ken.

AFDELING	VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	TYD
A	1	Kortvrae	40 punte	20 minute
B	2	Kaartwerk en Toerbeplanning	50 punte	50 minute
	3	Buitelandse Valutaverhandeling		
C	4	Toerisme-besienswaardighede	50 punte	50 minute
	5	Kultuur- en Erfenistoerisme		
	6	Bemarking		
D	7	Toerismesektore	30 punte	30 minute
	8	Volhoubare en Verantwoordelike Toerisme		
E	9	Plaaslike-, Streeks- en Internasionale Toerisme	30 punte	30 minute
	10	Kommunikasie en Kliëntediens		

AFDELING A: KORTVRAE**VRAAG 1**

1.1 Vier opsies word as moontlike antwoorde vir die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.20) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.1.21 A.

1.1.1 'n Inenting wat gesondheidsowerhede voorstel dat individue ontvang voordat hulle na sekere lande reis om te voorkom dat hulle met sekere siektes besmet word.

- A Verpligte
- B Seisoenale
- C Tydelike
- D Aanbevole

1.1.2 'n Siekte wat veroorsaak word deur larwes wat 'n persoon se liggaam binnedring, wat vermy kan word deur uit potensieel besmette riviere te bly.

- A Bilharzia
- B Geelkoors
- C Malaria
- D H1N2

1.1.3 Die Richtersveld Kulturele en Botaniese Landskap Wêrelderfenisterrein word deur die ... gemeenskap besit en bestuur.

- A Shona
- B Himba
- C Nama
- D Damara

1.1.4 Hierdie ikoon is in ... geleë.

- A Istanbul
- B Rio de Janeiro
- C Parys
- D Tokio

- 1.1.5 Hierdie wêreldwye sportbyeenkoms sluit meer as 30 sportkodes in en duur ongeveer 17 dae.
- A Tour de France
  - B Wimbledon
  - C Statebondspele
  - D Olimpiese Spele
- 1.1.6 Hierdie argitektoniese meesterstuk, bekend vir sy dalende koepels en ses minarette, lok besoekers met sy pragtige ontwerp.
- A Klaagmuur
  - B Blou Moskee
  - C Parthenon
  - D Mekka
- 1.1.7 Hierdie ikoniese struktuur word met die Nederlandse kultuur, tradisionele argitektuur en die ryk erfenis van Nederland geassosieer.
- A Houtbrûe
  - B Tulptuine
  - C Windmeulens
  - D Fietse
- 1.1.8 'n Algemene veiligheidsmaatreël om te onthou wanneer jy in 'n gevaarlike gebied reis.
- A Dra groot hoeveelhede kontant saam met jou
  - B Vermoed om alleen te reis
  - C Deel jou reisplanne met almal wat jy ontmoet
  - D Dra altyd helder, uitspattige klere
- 1.1.9 Die rol van die organisasie wat deur die kentekens hieronder verteenwoordig word.

- A Beskerm en bevorder kulturele erfenis
- B Bestuur globale handelsooreenkomste
- C Reguleer internasionale sportkompetisies
- D Bestuur wêreldwye reisversekeringspolisse

- 1.1.10 EEN faktor wat uitgesluit moet word met die opstel van 'n begroting vir 'n toerplan:
- A Die grootte van die groep
  - B Die tyd van die jaar
  - C Advertensiekostes
  - D Klimaatstoestande
- 1.1.11 Hierdie berg word as die hoogste berg ter wêreld beskryf. Die piek daarvan word as die hoogste punt bo seespieël in die wereld beskryf.
- A Berg Kilimanjaro
  - B Berg Everest
  - C Switserse Alpe
  - D Andesgebergte
- 1.1.12 Die stad wat die Olimpiese Somerspele van 2024 aangebied het.
- A Parys, Frankryk
  - B Tokio, Japan
  - C Rio de Janeiro, Brasilië
  - D Londen, Verenigde Koninkryk
- 1.1.13 Die gewelddadige betogings teen die finansiële wetsontwerp in Kenia in Junie 2024 het tot talle ongevalle en arrestasies gelei. Dit kan as (n) ... beskou word.
- A algemene onrus
  - B burgeroorlog
  - C terrorisme
  - D onvoorsiene gebeurtenis
- 1.1.14 Die term wat 'n individu beskryf wat hul eie toerisme-onderneming loods, en innoverende reiservarings na die mark bring.
- A Vennootskap
  - B Entrepreneur
  - C Belegger
  - D Reiskonsultant
- 1.1.15 Die maksimum hoeveelheid Rand wat 'n Suid-Afrikaanse burger vir buitelandse valuta per jaar kan ruil wanneer hy/sy in die buiteland reis.
- A R150 000
  - B R100 000
  - C R25 000
  - D R1 000 000

- 1.1.16 Die Klaagmuur, ook bekend as die Westelike Muur, word hoofsaaklik vir ... erken.
- A Christelike aanbidding
  - B Islamitiese gebed
  - C Joodse gebed
  - D Hindoe-rituele
- 1.1.17 Die tyd in Perth, Australië (+9) as dit 11:00 in Moskou, Rusland (+3) is:
- A 17h00
  - B 05:00
  - C 17:00
  - D 05h00
- 1.1.18 Vredefortkoepel, die grootste bekende impakterrein op aarde, is deur 'n ... gevorm.
- A aardbewing
  - B vulkaniese uitbarsting
  - C meteoriet
  - D tektoniese plaatverskuiwing
- 1.1.19 Mekka, die heiligste stad van die Islamitiese geloof, is in ... geleë.
- A Saoedi-Arabië
  - B Jordanië
  - C Irak
  - D Iran
- 1.1.20 Reisklinieke spesialiseer in ...
- A medikasie vir chroniese toestande.
  - B die toedien van inentings.
  - C die uitvoering van chirurgiese prosedures.
  - D mediese navorsingstudies.
- (20 x 1) (20)

- 1.2 Gee EEN woord/term vir ELK van die volgende beskrywings deur 'n woord/term uit die lys hieronder te kies. Skryf slegs die woord/term langs die vraagnommers (1.2.1 tot 1.2.5) in die ANTWOORDEBOEK neer. Jy mag elkeen van die gegewe woorde/terme slegs EEN keer gebruik.

vermenigvuldigereffek; BAK; TGRSA; kenteken; TBCSA (Engels)/TBRSA (Afrikaans); vlugvoosheid; BVK; produkverpakking; hipertensie; vluguitputting; inflasie

- 1.2.1 Die sake-eenheid van SA Toerisme wat akkommodasie-ondernemings gradeer om die standaard van fasiliteite en dienste te bepaal.
- 1.2.2 Wanneer geld deur die ekonomie van 'n land syfer en verskillende toerisme-ondernemings binne die land bevoordeel, staan dit as die ... bekend.
- 1.2.3 Toe 'n Suid-Afrikaanse reisiger van Australië teruggekeer het en AUD \$50 vir Suid-Afrikaanse Rand verruil het, het die bank die ... gebruik.
- 1.2.4 Om 'n korporatiewe identiteit te vestig, kan maatskappye 'n ... op alle sigbare kenmerke, insluitend uniforms, skryfbehoeftes, bemarkingsmateriaal en naamborde gebruik.
- 1.2.5 'n Fisiese toestand wat ervaar word na langafstand-lugreise in 'n noord/suid-rigting. (5 x 1) (5)
- 1.3 Kies die korrekte woord(e) uit dié wat tussen hakies gegee word. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (1.3.1 tot 1.3.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.
- 1.3.1 Die IDL word gebruik om verskillende (kalenderdatums/lengtelyne) te skei.
- 1.3.2 Die Parthenon is 'n simbool van antieke (Griekse/Romeinse) ingenieurswese, kuns en kulturele invloed.
- 1.3.3 'n Paspoort, uitgereik aan 'n Suid-Afrikaanse burger op die ouderdom van 12 jaar, is vir (10/5) jaar vanaf die datum van uitreiking geldig.
- 1.3.4 'n (Onafhanklike pakket-/Geskeduleerde) toer is 'n vooraf gereelde reisplan wat deur toeroperateurs of reisagentskappe aangebied word.
- 1.3.5 (Grasse/Nice), geleë langs die Franse Riviera, is nou aan die parfuumbedryf gekoppel. (5 x 1) (5)

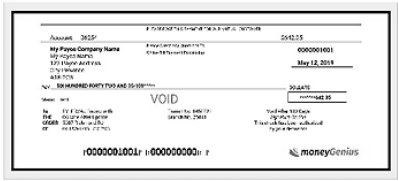

- 1.4 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by die UNESCO Wêrelderfenisterrein in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–F) langs die vraagnommers (1.4.1 tot 1.4.5) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld. 1.4.6 G.

KOLOM A		KOLOM B	
1.4.1	Fossielhominiedterreine van Suid-Afrika	A	geleë op Suid-Afrika se grens met Botswana en Namibië
1.4.2	Robbeneiland	B	die grootste en mees gekonsentreerde groep San-rotstekeninge suid van die Sahara word by hierdie terrein gevind
1.4.3	iSimangaliso-vleilandpark	C	hierdie terrein verskaf bewyse oor die oorsprong van die mensdom oor 3,5 miljoen jaar
1.4.4	Maloti-Drakensbergpark	D	bevat vyf onderling gekoppelde ekosisteme, naamlik mariene, kus-, vleilande, riviermondings en terrestriële
1.4.5	Mapungubwe Kulturele Landskap	E	is op verskeie tye as 'n tronk en 'n hospitaal vir sosiaal onaanvaarbare groepe gebruik
		F	geleë op Suid-Afrika se grens met Zimbabwe en Botswana

(5 x 1) (5)

- 1.5 Pas elke internasionale betaalmetode (A–F) by die korrekte gevallestudie (1.5.1–1.5.5). Skryf slegs die letter van die korrekte betaalmetode langs die ooreenstemmende vraagnommers (1.5.1 tot 1.5.5) in jou ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.5.6 G.

<p style="text-align: center;">A</p> 	<p style="text-align: center;">B</p>
<p style="text-align: center;">C</p> 	<p style="text-align: center;">D</p>
<p style="text-align: center;">E</p> <p style="text-align: center;">BANKWISSEL</p> 	<p style="text-align: center;">F</p>

- 1.5.1 Zubair bespreek 'n begeleide toer in Parys, Frankryk en betaal die toermaatskappy direk vanaf sy bankrekening deur 'n aanlynmetode te gebruik.
- 1.5.2 Siya dra 'n groot bedrag geld, vir reiskostes, van sy bank in Suid-Afrika oor na sy vriend se bank in Berlyn, Duitsland.
- 1.5.3 Jordan bespreek op die laaste nippertjie 'n vlug na New York, deur 'n betaalmetode wat gerief bied en vir hom reisbeloningspunte verdien, te gebruik.
- 1.5.4 Emma verruil haar plaaslike geldeenheid vir Thai baht voordat sy landelike gebiede in Thailand besoek, waar elektroniese betalings skaars is. Sy sal hierdie betaalmetode tydens haar reis gebruik.
- 1.5.5 Mihle kry 'n voorafbetalde betaalopsie voordat sy na Europa reis, wat haar toelaat om euro by OTM's te onttrek en aankope tydens haar reis te doen.

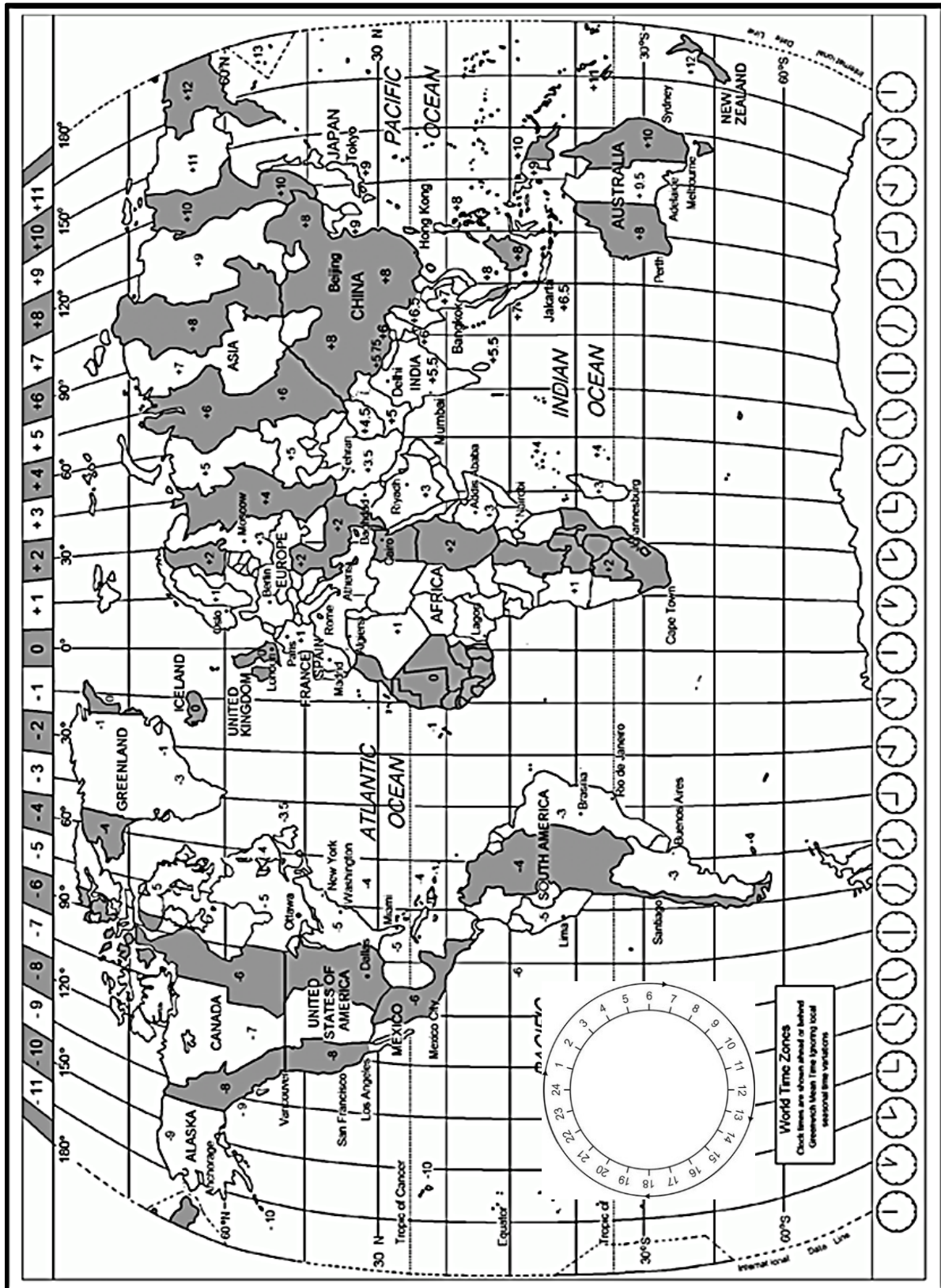
(5 x 1) (5)

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: KAARTWERK EN TOERBEPLANNING; BUITELANDSE VALUTAVERHANDELING

VRAAG 2

Gebruik die wêreldtydsonekaart en die reisplanne hieronder om die vrae wat volg te beantwoord.

- 2.1 Op die 8ste Junie 2025 het die bekende Comrades Marathon in KwaZulu-Natal, Suid-Afrika, sporttoeriste van regoor die wêreld gelok.

Onder die deelnemers het twee broers, Joe en Michael Johnson van New York, VSA, gereed gemaak om aan hierdie ikoniese marathon deel te neem.

REISPLAN VIR DIE AMERIKAANSE BROERS WAT NA DURBAN, SUID-AFRIKA GEREIS HET.

- Die broers het op 4 Junie 2025 om 16:30 vanaf JFK Internasionale Lughawe, New York, VSA, op Condor vlugnommer DE 2107 vertrek.
- Die vlug was 7 uur en 30 minute en het op Frankfurt am Main Internasionale Lughawe in Duitsland geland. Na 'n 15 uur 30 minute langer wagtydperk het die broers 'n aansluitingsvlug van 11 uur lank op Condor-vlug DE 2288 na King Shaka Internasionale Lughawe in Durban, Suid-Afrika, geneem.
- Let daarop dat beide New York, VSA, en Frankfurt, Duitsland, gedurende die Comrades Marathon Dagligbesparingstyd beoefen het.

Bestudeer die grafiese voorstelling van die reisplan van die besoekers van New York en beantwoord die vrae wat daarop volg.

JFK Internasionale Lughawe, New York, VSA (-5)	Vlugtyd: 7h 30m	Aansluitingsvlug vanaf Frankfurt am Main Internasionale Lughawe, Duitsland (+1) na 'n 15h 30m wagtydperk	Vlugtyd: 11 uur	King Shaka Internasionale Lughawe, Durban, Suid-Afrika (+2)
Vertrek: 16:30				Aankoms: ?
Datum: 4 Junie 2025				Datum: ?
Vlugnr: DE 2107				Vlugnr: DE 2288

- 2.1.1 (a) Bereken die tyd en datum van die broers se aankoms in Frankfurt, Duitsland.

Onthou om die praktyk van Dagligbesparingstyd in jou berekening in ag te neem.

Toon ALLE berekeninge. (5)

- (b) Bepaal die vertrektyd van vlug DE 2288 van Frankfurt, Duitsland na Durban, Suid-Afrika. (2)

- (c) Bereken die tyd en datum van die broers se aankoms in Durban, Suid-Afrika.

Onthou om die praktyk van Dagligbesparingstyd in jou berekening in ag te neem.

Toon ALLE berekeninge. (5)

- 2.1.2 Die wagtydperk by Frankfurt am Main Internasionale Lughawe in Duitsland het die broers 'n geleentheid vir die besigtiging van 'n paar besienswaardighede gegee.

Noem die tipe visum wat reisigers moet toon om die lughawe te kan verlaat tydens 'n lang wagtydperk tussen vlugte in 'n vreemde land. (2)

- 2.1.3 Jo en Michael het aan twee verskillende reisverwante toestande as gevolg van hul vlugte gely.

(a) Noem die reisverwante toestand waaraan die broers met hul aankoms in Frankfurt, Duitsland gely het. (2)

(b) Noem EEN oorsaak van die reisverwante toestand in VRAAG 2.1.3(a) genoem. (2)

(c) Noem TWEE simptome van die reisverwante toestand wat in VRAAG 2.1.3(a) geïdentifiseer is. (2 x 1) (2)

- 2.1.4 Met hul aankoms by King Shaka Internasionale Lughawe in Suid-Afrika, moes die broers twee dokumente by die immigrasiekontrolepunt voorlê.

Voltooi die ontbrekende inligting in die tabel. Skryf slegs die korrekte antwoord langs die ooreenstemmende vraagnommer 2.1.4(a) tot (d) in jou ANTWOORDEBOEK neer. MOENIE die tabel oorteken nie.

	Naam van reis-dokument	Doel van reis-dokument	Owerheid verantwoordelik vir die uitreiking van reis-dokument
Reis-dokument A	(a) (1)	(b) (2)	Departement van Binnelandse Sake
Reis-dokument B	Visum	(c) (2)	(d) (1)

(6)

- 2.1.5 Terwyl hy in Frankfurt was, het Michael die onderstaande geskenke vir sy Suid-Afrikaanse vriende gekoop.

		
2 liter brandewyn	100 ml parfuum	R5 500 ontwerpershandsak

(a) Adviseer Michael oor watter kanaal (rooi of groen) om te kies wanneer hy deur doeane gaan met sy aankoms by King Shaka Internasionale Lughawe. (2)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 2.1.5(a). (2)

2.2 Bestudeer die toeristeprofiel hieronder en beantwoord die vraag wat volg.

<p>Michael Johnson</p> 	<p>Jo Johnson</p>
<p>Ouderdom: 22 Beroep: Student</p>	<p>Ouderdom: 29 Beroep: Joernalis</p>
<p>Michael en Jo se gedeelde belangstellings: Unieke kulturele ervarings, avontuur, unieke kulinêre (kos) ervarings en wildlewe.</p>	

2.2.1 Durban Dreams Getaway Tours het 'n spesiale aanbod van enige twee aktiwiteite uit een van die onderstaande aanbiedinge vir R950 per persoon bekendgestel.

AANBOD A: AKTIWITEITE	AANBOD B: AKTIWITEITE
<ul style="list-style-type: none"> Spandeer die aand by 'n Zuludorpie: ervaar tradisionele dans, musiek en kos Privaat wildrit (besigtiging van die Groot Vyf) uShaka Marine World (Marine World en Waterpark) Gourmet Food Tour (fynproewers kostoer) (Durban straatmarkte) 	<ul style="list-style-type: none"> Durban-hawe bootvaart Spa-dag by 'n luukse oord Durban Straatkunstoer Durban Botaniese Tuine

(a) Bepaal die aktiwiteitsaanbod **A** of **B**, wat die beste by die Johnson-broers se belangstellings gepas het. (2)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 2.2.1(a). (2)

2.2.2 Nadat hulle die marathon voltooi het, het die Johnson-broers beplan om vier dae op 'n selfbestuur-toer in die malaria-geteisterde streek van die Krugerwildtuin deur te bring.

(a) Noem die dokument waarvoor Michael en Jo aansoek moes doen om wettiglik in Suid-Afrika self te bestuur. (2)

(b) Noem TWEE voorsorgmaatreëls wat die broers kon oorweeg om te verhoed dat hulle malaria opdoen tydens hul besoek aan die Krugerwildtuin. (2 x 2) (4)

[40]

VRAAG 3

- 3.1 Bestudeer die buitelandse wisselkoerstabel hieronder en beantwoord die vrae wat daarop volg.

VALUTA	BANKAANKOOPKOERS	BANKVERKOOPKOERS
EUR €	19,32	19,49
USD \$	18,54	18,68
GBP £	23,04	23,11

- 3.1.1 Anna, 'n Duitse toeris, het Suid-Afrika in Januarie besoek om die Tyla-konsert by SunBet Arena in Pretoria by te woon. Sy het 500 eenhede van haar tuisgeldeenheid na Suid-Afrikaanse Rand (ZAR) by Rennies verruil met haar aankoms in Suid-Afrika.

Bereken die bedrag in Rand wat sy sal ontvang wanneer die transaksie gedoen word.

LET WEL: Rond jou antwoord tot TWEE desimale plekke af.
Toon ALLE stappe van jou berekening. (3)

- 3.1.2 Luyanda, 'n leerder van Suid-Afrika, beplan 'n reis na Londen, Verenigde Koninkryk, om vir 6 maande aan 'n uitruilprogram deel te neem. Hy het ZAR 15,000 en wil dit vir die plaaslike geldeenheid van sy bestemming voor sy vertrek ruil.

Bereken die bedrag wat hy in die bestemming se geldeenheid sal ontvang.

LET WEL: Rond jou antwoord tot TWEE desimale plekke af.
Toon ALLE stappe van jou berekening. (3)

- 3.1.3 Verduidelik die impak van 'n swak rand op:

(a) Internasionale inkomende reise (2)

(b) Uitgaande reise (2)

[10]

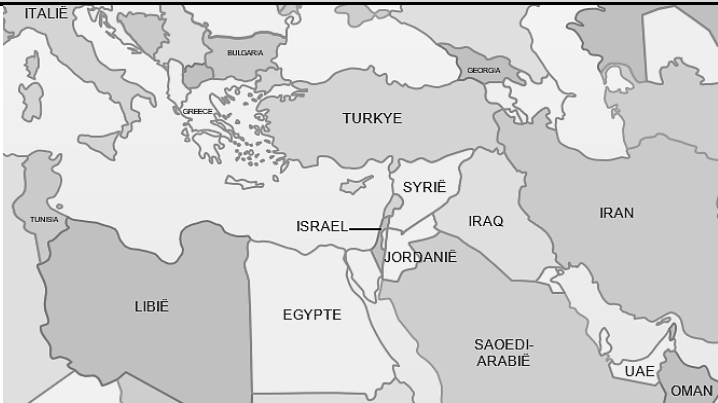

TOTAAL AFDELING B: 50

AFDELING C: TOERISME BESIENSWAARDIGHEDE; KULTUUR- EN ERFENISTOERISME; BEMARKING

VRAAG 4

4.1 Bestudeer die kaarte en prentjies hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

As reisagent het jy twee opwindende toere beplan, naamlik **Wêreld-ikoontoer 1** en **Wêreld-ikoontoer 2**, wat hieronder met hul onderskeie kaarte en prentjies getoon word:

WÊRELD-IKOONTOER 1	
	
<p>A</p> 	<p>B</p>
WÊRELD-IKOONTOER 2	
	
<p>C</p> 	<p>D</p>

- 4.1.1 Identifiseer die ikone gemerk **A** tot **D** wat by Wêreld-ikoontoer 1 en Wêreld-ikoontoer 2 ingesluit is. (4 x 1) (4)
- 4.1.2 (a) Identifiseer TWEE stede wat tydens Wêreld-ikoontoer 1 besoek sal word. (2 x 1) (2)
- (b) Noem die TWEE lande wat deel van Wêreld-ikoontoer 2 is. (2 x 1) (2)
- 4.1.3 Gee EEN rede waarom avontuurtoeriste in die wêreldikoon gemerk **A** in Toer 1 sou belangstel. (2)
- 4.1.4 Gee EEN rede waarom die wêreldikoon gemerk **B** gebou is. (2)
- 4.1.5 Verduidelik waarom die ikoon gemerk **C** as 'n simbool van buitengewone menslike prestasie beskou word. (2)
- 4.2 Bestudeer die Chichen Itza-besoekersgids en beantwoord die vrae wat daarop volg.

Besoek Chichen Itza – 'n Wonder van die Majawêreld!

Daaglik oop: 8:00 – 17:00 (Laaste Toegang: 16:00)

Verken Geskiedenis & Argitektuur
 Sluit by 'n begeleide toer aan om die boeiende geskiedenis van hierdie antieke Majastad te ontdek.

Fasiliteite en geriewe om meer waarde aan u besoek te heg

- ☒ Rusareas en piekniekplekke
- ☒ Kosstalletjies en aandenkingswinkels
- ☒ Duidelike kennisgewingborde en duidelik gemerkte paadjies
- ☒ Rolstoelvriendelike paadjies, badkamers en parking
- ☒ Kaarte en brosjures by ingang beskikbaar

Gesinsvriendelike ervaring

- Interaktiewe uitstallings en opvoedkundige programme vir kinders

Veiligheid Eerste

- Sekuriteitspersoneel op die terrein
- Noodhulpstasies beskikbaar

Beplan u besoek en ontdek die betowering van Chichen Itza!

- 4.2.1 Identifiseer/noem die vasteland waarop Chichen Itza geleë is. (2)
- 4.2.2 Beskryf EEN hoof argitektoniese kenmerk van Chichen Itza. (2)
- 4.2.3 Vanuit die inligting hierbo, verskaf bewyse dat Chichen Itza:
- (a) Universele toeganklikheid ondersteun (2)
- (b) 'n Aangename ervaring vir besoekers bied (2)

4.2.4 Chichen Itza ontvang jaarliks meer as twee miljoen besoekers. Die bestuur van die terrein het verskeie strategieë in plek gestel om die terrein se historiese strukture te beskerm terwyl dit 'n volhoubare toerisme-ervaring verseker.

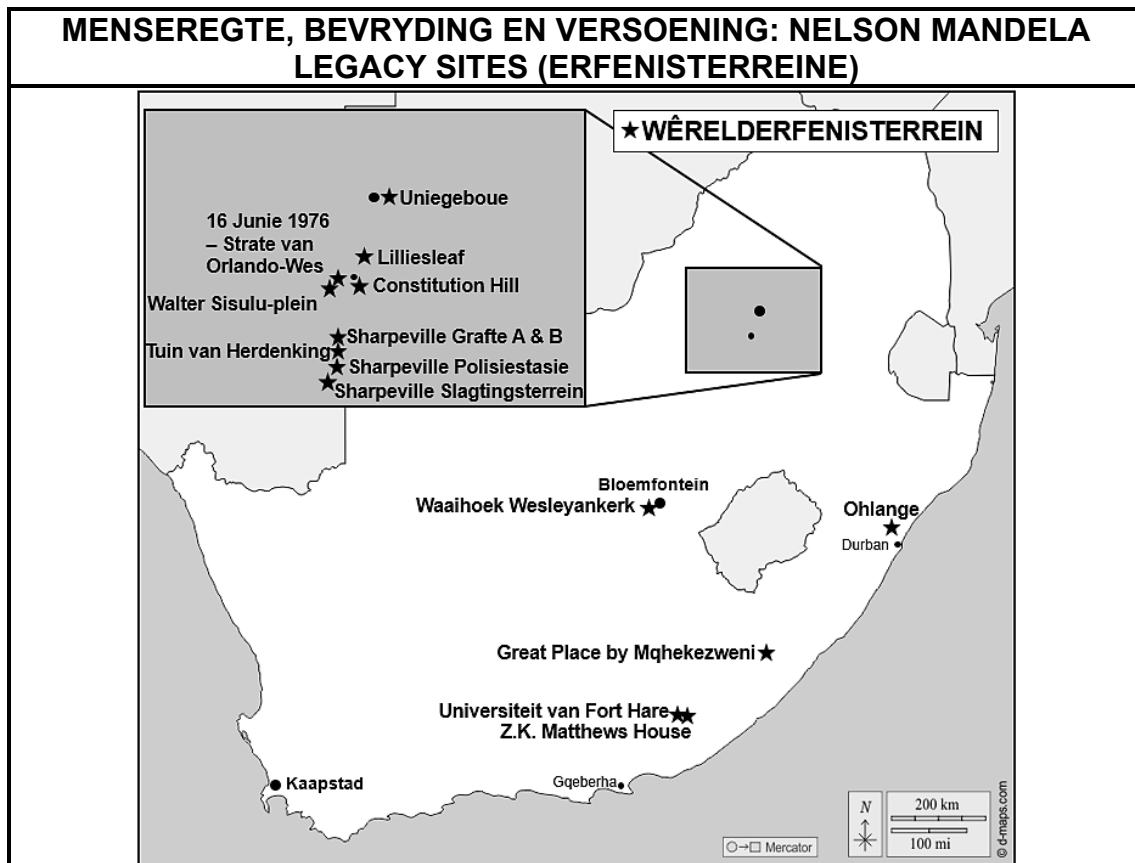
- (a) Identifiseer EEN uitdaging wat oortoerisme (Engels: over-tourism) by Chichen Itza kan veroorsaak. (2)
- (b) Stel TWEE bykomende strategieë voor, afgesien van bestaande maatreëls wat in die besoekersgids genoem word, wat geïmplementeer kan word om Chichen Itza se historiese strukture teen oortoerisme te beskerm. (2 x 2) (4)

[28]

VRAAG 5

Bestudeer die inligting en kaart hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

Die Nelson Mandela Legacy Sites (Erfenisterreine), 'n versameling van 14 plekke regoor Suid-Afrika, is in 2024 deur UNESCO as 'n enkele Wêrelderfenisterrein erken.

- 5.1 Bepaal die aantal provinsies waarin die 14 Nelson Mandela Erfenisterreine geleë is deur die kaart hierbo te bestudeer. (1)
- 5.2 Jy is 'n toerbeplanner wat 'n reisplan ontwerp wat die Nelson Mandela Erfenisterreine insluit.
- 5.2.1 Noem EEN kulturele Wêrelderfenisterrein in Suid-Afrika, buiten die Nelson Mandela Erfenisterreine, wat by die reisplan ingesluit kan word om waarde tot hierdie toer toe te voeg. (1)
- 5.2.2 Gee EEN rede waarom die Wêrelderfenisterrein in VRAAG 5.2.1 geïdentifiseer, waarde tot die reisplan sal toevoeg. (2)
- 5.3 Suid-Afrika het 12 Wêrelderfenisterreine wat deur UNESCO erken word, met die twee nuutste terreine wat in 2024 bygevoeg is.

Verduidelik TWEE maniere waarop die Suid-Afrikaanse toerismebedryf voordeel daaruit trek om 12 Wêrelderfenisterreine te kan hê. (2 x 2) (4)

[8]

VRAAG 6

Bestudeer die prentjies hieronder en beantwoord die vrae wat daarop volg.

SA TOERISME WERK SAAM MET DIE PRIVAATSEKTOR OM SUID-AFRIKA AS 'N VORKEUR REISBESTEMMING TE POSISIONEER

- 6.1 6.1.1 Noem TWEE tipes toerisme-ondernemings wat tot die heffing-inisiatief vir die bemaking van Suid-Afrika as 'n voorkeur reisbestemming bydra. (2 x 1) (2)
- 6.1.2 Identifiseer die privaatsektor-rolspeeler wat SA Toerisme van fondse voorsien wat vrywillig van toerisme-ondernemings ingesamel word. (2)
- 6.1.3 Verduidelik hoe die deelname van toerisme-ondernemings aan die heffing-inisiatief help om internasionale besoekers te lok, wat direkte voordele aan hierdie besighede bied. (2 x 2) (4)
- 6.2 Bespreek DRIE maniere waarop Suid-Afrika se toerismebedryf negatief beïnvloed sal word as SA Toerisme (SA Tourism) ophou om aan die WTM en ITB Berlyn internasionale reishandelskoue deel te neem. (3 x 2) (6)

[14]

TOTAAL AFDELING C: 50

AFDELING D: TOERISMESEKTORE; VOLHOUBARE EN VERANTWOORDELIKE TOERISME

VRAAG 7

Bestudeer die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

KELNERIN STRY TEEN VERWYDERING VAN GESIG-“PIERCINGS” BY GESOGTE HOTEL

Emma, 'n jong kelnerin, het by die gesogte Grand Royale Hotel begin werk. Voordat sy begin het, het sy die nodige dokumente onderteken en is sy van die hotel se indiensnemingsvereistes ingelig. 'n Paar dae voor haar eerste skof het sy gesig-“piercings” gekry. Toe sy by die werk aangekom het, het die hotelbestuurder, mnr. Collins, haar gevra om die “piercings” te verwyder. Hy het gesê dat die hotel van personeel vereis om netjies en professioneel te lyk.

Emma het nie saamgestem nie. Sy het gevoel dat die versoek onbillik was en dat dit teen haar gediskrimineer het. Sy het geglo dat haar “piercings” deel van haar identiteit en persoonlikheid (personal expression) was. Sy het gedink dat haar regte geskend is toe sy gevra is om dit te verwyder.

- 7.1 7.1.1 Noem die dokument wat die bepalings en voorwaardes van Emma se werk by die hotel uiteensit. (1)
- 7.1.2 Noem die dokument wat stipuleer dat die hotelpersoneel netjies en professioneel moet lyk terwyl hulle aan diens is. (1)
- 7.2 Verduidelik TWEE voordele vir die hotel wanneer personeel die hotel se professionele voorkomsstandaarde verstaan en daaraan voldoen. (2 x 2) (4)
- 7.3 Evalueer of die hotel geregverdig is om van Emma te vereis om haar “piercings” te verwyder. (2 x 2) (4)

[10]

VRAAG 8

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

**KHANYISO ECO LODGE (HERBERG): 'N BAKEN VAN
VOLHOUBAARHEID**

Khanyiso Eco Lodge in Suid-Afrika gebruik sonkrag en implementeer waterbesparings- en herwinningsmaatreëls. Die herberg is selfonderhoudend (off-grid), wat beteken dat dit sy eie krag opwek.

Gaste kan aan aktiwiteite soos boomplant en die monitering van wild, wat bewaringspogings soos teen-stropery en herbebossingsprojekte help, deelneem. Die herberg bied ook kulturele uitruilprogramme aan, waar besoekers van plaaslike tradisies leer en dit ervaar.

Khanyiso Eco Lodge ondersteun die plaaslike gemeenskap deur werk te skep en voorraad van nabygeleë besighede te koop. Plaaslike gidse lei toere, wat vir gaste 'n outentieke ervaring bied. Die herberg help ook die gemeenskap deur skole en gesondheidsorgprogramme te ondersteun.

Gaste bly in eko-vriendelike akkommodasie wat met die natuur saamsmelt. Die geboue gebruik plaaslike materiale en tradisionele boumetodes. Die herberg is Regverdige Handel (Fair Trade – FTT) gesertifiseer.

- 8.1 Gebruik inligting uit die uittreksel en gee TWEE voorbeelde vir elke pilaar van volhoubaarheid hieronder aangedui soos dit deur Khanyiso Eco Lodge beoefen word.
8.1.1	Ekonomiese (wins)-pilaar	(2 x 2)	(4)
8.1.2	Sosiale (mense)-pilaar	(2 x 2)	(4)
- 8.2 Verduidelik TWEE maniere waarop Khanyiso Eco Lodge verantwoordelike toerismepraktieke toepas. (2 x 2) (4)
- 8.3 Bespreek TWEE maniere waarop die Regverdige Handel (Fair Trade – FTT-) sertifisering van Khanyiso Eco Lodge:
8.3.1	Kan help om omgewingsbewuste toeriste te lok.	(2 x 2)	(4)
8.3.2	Gemeenskapsbetrokkenheid en ondersteuning verseker.	(2 x 2)	(4)

[20]

TOTAAL AFDELING D: 30

**AFDELING E: PLAASLIKE-, STREEKS- EN INTERNASIONALE TOERISME;
KOMMUNIKASIE EN KLIËNTEDIENS****VRAAG 9**

9.1 Bestudeer die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

**KALIFORNIË BRANDE 2025: VERWOESTING EN VERLIES TE MIDDE VAN
REKORDGETAL BRANDE**

In Januarie 2025 het Kalifornië van die mees verwoestende brande in sy geskiedenis beleef. Die brande, deur erge droogtetoestande en sterk winde aangevuur, het Los Angeles County verniel en wydverspreide verwoesting veroorsaak. Die brande het meer as 16 240 strukture vernietig, minstens 28 lewens geëis en byna 200 000 inwoners gedwing om hul huise te ontruim.

- 9.1.1 Klassifiseer die Kaliforniese brande as 'n spesifieke tipe gebeurtenis. (2)
- 9.1.2 In 'n paragraaf, bespreek die negatiewe ekonomiese impak wat hierdie gebeurtenis op die toerismebedryf van Kalifornië gehad het. (3 x 2) (6)

9.2 Bestudeer die inligting hieronder en beantwoord die vrae wat daarop volg.

SUID-AFRIKA IN DIE GLOBALE KOLLIG: GASHEER VAN DIE G20-BERAAD IN 2025

<p>In Desember 2024 het Suid-Afrika geskiedenis gemaak as die eerste Afrika-nasie wat vir die G20, 'n internasionale forum van 19 lande en die Europese Unie (EU), as voorsitter opgetree het.</p> <p>Die G20-leiersberaad sal in November 2025 in Johannesburg plaasvind. President Cyril Ramaphosa het gesê: "Die G20 bring nasies van elke vasteland bymekaar om probleme wat ons almal raak, op te los."</p>

- 9.2.1 Verskaf 'n aanhaling uit die uittreksel wat wys dat die G20 as 'n globale gebeurtenis geklassifiseer kan word. (2)
- 9.2.2 Bespreek TWEE ekonomiese voordele vir Suid-Afrika van die aanbod van die G20-beraad. (2 x 2) (4)
- 9.2.3 Stel EEN moontlike negatiewe impak voor wat die aanbod van die G20-beraad op die daaglikse lewe van inwoners in Johannesburg kan hê. (2)

9.3 Bestudeer die inligting hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

**TOERISTE AANKOMSTE VAN SAOG-LANDE TUSSEN JANUARIE 2024 EN
JANUARIE 2025**

SAOG-LAND	JANUARIE 2024	JANUARIE 2025	% VERANDERING TUSSEN JANUARIE 2024 EN JANUARIE 2025
Angola	2 847	3 428	20.4%
Botswana	26 682	25 978	-2.6%
DRK	1 740	2 751	58.1%
Eswatini	63 679	74 156	16.5%
Lesotho	165 235	176 550	6.8%
Madagaskar	320	246	-17.5%
Malawi	16 038	18 145	13.1%
Mauritius	1 246	1 379	10.7%
Mosambiek	176 100	182 768	3.8%
Namibië	11 821	13 102	10.8%
Seychelles	428	392	-8.4%
Tanzanië	2 647	3 102	17.2%
Zambië	11 950	12 461	4.3%
Zimbabwe	283 969	273 084	-3.8%
Totaal	764 702	787 560	

[Bron: www.statssa.gov.za/publications/P0350/P0350Januarie2025]

- 9.3.1 Identifiseer die SAOG-land wat die hoogste persentasie verandering in toeristeaankomste na Suid-Afrika tussen Januarie 2024 en Januarie 2025 ervaar het. (2)
- 9.3.2 Ontleed die persentasieverandering in toeristeaankomste van al Suid-Afrika se buurlande tussen Januarie 2024 en Januarie 2025. (2)
- Beskryf die algemene tendens/neiging. (2)
- 9.3.3 Stel EEN strategie voor wat Suid-Afrika kan implementeer om die aantal toeriste uit SAOG-lande waar aankomste afgeneem het, te vermeerder/verhoog. (2)

[22]

VRAAG 10

Bestudeer die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

SEAHORSE HOTEL*

Die vyfster Seahorse Hotel* is langs die Oos-Kaapse kuslyn geleë en bied aan gaste luukse verblyf en 'n rustige omgewing.

Dit beskik oor elegant, ontwerpte kamers en suites met asemrowende see-uitsigte en uitstekende fasiliteite en geriewe vir maksimum gemak.

* denkbeeldige naam

Kliënteresensies op die Seahorse Hotel webwerf geplaas:

- ❖ “Die Seahorse Hotel het nie sy 5-ster-beloftes nagekom nie. Kamerdiens het nie gereageer nie, die kos was te duur, en geadverteerde dagsorgdienste was nie beskikbaar nie. Baie misleidend!” – Nomhle
- ❖ “Teleurstellende verblyf by die Seahorse Hotel. Kamers het nie basiese geriewe soos kamerjasse en pantoffels gehad nie, die kluis was stukkend, en personeel was glad nie behulpsaam nie. Voldoen nie aan die luukse standaard wat beloop is nie.” – Matthew
- ❖ “Ontspanning by die Seahorse Hotel is bederf. Die spa-personeel was raserig tydens ons massering, en die kelners het in die restaurant geraas, wat ons middagete ontwig het. Nie die rustige ervaring wat ons verwag het nie.” – Lucrecia

- 10.1 Noem EEN toestel wat 'n kliënt kan gebruik om 'n resensie op die Seahorse Hotel-webwerf te plaas. (2)
- 10.2 Verskaf EEN voordeel vir die Seahorse Hotel om 'n kliëntterugvoerplatform te hê. (2)
- 10.3 Beveel TWEE strategieë aan wat die hotelbestuur in plek moet stel om die klagtes wat van die gaste ontvang is aan te spreek. (2 x 2) (4)
- [8]**

TOTAAL AFDELING E: 30
GROOTTOTAAL: 200